

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 " — " Na štvrt' roka ... 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Za vydanie zodpovedný JÁN MOLNÁR, prälát</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
---	--	--

Proti drahote.

Ustavičné draženie potravných článkov, v čom vŕvodí nesvedomitá špekulácia, vládu pohlo ku takým poriadkom, od ktorých možno očakávať obranu proti zdražovateľom potravín. Vláda totiž vydala nariadenie, ktoré obsahuje poriadky o oznámení a rekvirovaní potravných článkov a o treste na zneužívania páchané okolo zvyšovania ceny potravín.

Nariadenie vidieckym vrchnosťam, obecným, mestským predstavenstvám dáva právo ku regulovaniu cien potravných článkov, rozumie sa ale, že toto právo minister vnútra môže aj odobrať. Tieto miestne vrchnosti majú právo s určením záverečného termínu oznámenie zásob potravných článkov, živnosti, nariadiť bez výnimky na každého. Povinnosť oznámenia môžu nariadiť i len na jednu osobu, na jeden podnik alebo obchodnú spoločnosť. Malý kupec povinný je vo svojom obchode vyvesiť cenník potravných článkov, ktorý vrchnosť vidimovala a odobrila, a predaj svojich článkov v riadnych porciach, dávkach nesmie odopreť. Vrchnosť po obciach obvyklým spôsobom dá na známosť najvyššie ustálené ceny, ustáli deň trhu a punktove určí hodinu počiatku a konca trhu. Na trhu predavači tiež musia nápadne vyvesiť napísané ceny svojich článkov. V určenom čase trhu kupovať tovar na priemyselné ciele ku spracovaniu je zakázané. Tých, ktorí v obchode s potravnými článkami vyvinujú škodlivú činnosť, vrchnosť môže z potravného obchodu vykázat.

Jestli obyvatelstvo daktorej obce, mesta

nemá potrebnú živnosť, môže si pýtať dovoľenie od ministra vnútra, aby obce samy mohly kupovať a predávať potrebné články. Veľavýznamný je ten poriadok, dľa ktorého sprostredkovanie obchodu s potravnými článkami možno zakázat tým, ktorí sa dosavád s takýmto obchodom z povolania nezaoberali, alebo k tomu pravidelného dovoľenia nemali.

Administratívna vrchnosť dorábatela, gazdu, kupca a bárskeho vôbec môže prinútiť, aby z jeho vlastnej potreby zvyšujúcu časť zásoby za hotové peniaze a cenu vrchnosťou ustálenú prepustil tomu podniku, ústavu, družstvu, spolku, pre ktorý to vrchnosť naloží. Jestli kupujúci kúpnu cenu nevie hneď splatiť, vrchnosť odovzdanie kúpených článkov môže nariadiť, keď sa složí zodpovedná kaucia. Sama vrchnosť môže použiť 15 dní trvajúci úver. Tá právomocnosť, na ktorej území niet dosť z daktoreho potravného článku, môže sa obrátiť o kúpu ku takej právomocnosti, na ktorej území z tých potravín majú zvyšok. Jestli by takýto krok ostal bez výsledku, zakročenie treba prosiť od ministra vnútra.

Konečne nariadenie obsahuje trestné ustanovenia. Až dva mesačným zavretím a peňažným trestom po 600 korún trestaný môže byť ten: kto svoju zásobu zatají, kto vyše ustálenej maximálnej ceny predáva, kto cieľom zdražovania potraviny shromažďuje, kto samovoľne dôrobu potravín zastaví, kto bez príčiny potraviny zničí alebo ich v hodnote kazí; ďalej ten: kto tým cieľom, aby zásobu na trh určených potravín znížil a týmto ich cenu zvyšoval, iných odhovára alebo zadržuje, aby svoje potraviny

na trh odviezli alebo tam predali; ten kupec, ktorý predavača na trh svoje potravné články donášajúceho pred príchodom na trh zastavi a od neho potraviny kúpi; ten kupec, ktorý na trh dovezené články pred časom trhu predá alebo kúpi; ten kupec, ktorý pri kúpe potravín na trhu, na ulici alebo chodiac z dom do domu predavačovi od žiadanej alebo obvyklej ceny nepomerne vyššiu cenu ponúka, aby si voči druhým pre seba zabezpečil potraviny a konečne takýmto trestom bude trestaný aj ten, kto rozširuje falošné chýry alebo iných zavádza tým cieľom, aby zdražovanie potravných článkov zapríčinil.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Kresťanská ľudová strana snemová v deň prvého válečného zasadnutia krajinského zákonodarstva, v utorok 30. novembra o 6. hodine večer vo vlastnom kruhu vydržovala poradu, ktorej predsedal skutočný vnútorný tajný radca gróf Aladár Zichy a na ktorej súčasťníci sa krajinskí vyslancovia strany a vonkajší údovia vo veľkom počte. Predmety porady boli v prvom rade, terajším zasadnutiam zákonodarstva vládou predstavené nové zákonné válečné predlohy, o ktorých uzavreté bolo, aby ich osnova ku preštudovaniu doručená bola všetkým krajinským vyslancom strany, a aby po ich podrobnom pojednávaní v najbližšej porade, kresťanská ľudová strana snemová, poľahky týchto predloh, svoje stanovisko označila v plenume parlamentu.

Krajinský vyslanec Georg Szmeccsányi za tým predniesol, že dnes v snemovni predstavila sa mu deputácia Krajinského Kasina úradníkov Uhor. kráľ. Pošty, Telegrafu a Telefonu a odovzdala mu jeden exemplár prosbepisu, úradníčiek Uh. kráľ. Pošty, Telegrafu a Telefonu, v záležitosti štátnej pomoci z príležitosti panujúcej drahoty, predsedníctvu snemu odovzdaného. Porada kresťanskej ľudovej strany uzavrela, že túto prosbu ako slušnú v krajinskom sneme podporovať bude a tým aj zakončila svoje zasadnutie.

Starajte sa o chudobné rodiny bojujúcich!

Vyzvanie k predplateniu.

S rokom 1016. «Kresťan» nastupuje XXIII. ročník svojho jestvovania a nepretržených bojov za práva katolíckej Cirkvi a ľudu kresťanského. I v terajších preťažkých časoch válečných, skalopevne držiac sa zásad kresťanskej ľudovej strany, neohrozene bojuje za Cirkev, Kráľa a Vlasť. Pri tom vždy uprimne cíti s utrápeným ľudom. Čitateľov svojich v každom čísle poučuje o všetkom. čo sa na bojišťa vo svete robí a čo nielen v politickom, lež aj v hospodárskom ohľade potrebné je vedieť pospolitému ľudu. «Kresťan» bol, je a ostane vždy opravdivým, uprimným priateľom kresťanského ľudu slovenského. Ako taký, nemá by chýbať v žiadnom kresťanskom dome. Každá kresťanská rodina má si za svoju povinnú úlohu pokladať, objednať, predplatiť, čítať a medzi známymi rozširovať «Kresťana».

Ku obľahčeniu zaslania predplatkov, ku terajšiemu číslu pripojujeme poštové poukázky s tou prosbou, aby ich naši ctení čitatelia vyplnili a predplatky obratom pošty poslať nám si nezľahovali.

Tých ctených čitateľov, ktorí nám už predplatky poslali, prosíme, aby priložené poštové poukázky upotrebili pri najbližšej príležitosti.

Tých ctených čitateľov ale, ktorí nám dlhujú, s týmto dôrazne vyzývame, aby nám svoj dlh bezodkladne vyplatili. V týchto tvrdých časoch, kde tlačivo a robotné sily nesmierne zdražely, nikto nemôže od nás žiadať, aby sme mu náš časopis darmo posielali.

Predplatná cena pre «Kresťan»-a:

na celý rok 4 koruny.
 na pol roka 2 koruny.
 Do Pruska: na celý rok 6 korún.
 Do Ameriky: Na celý rok 8 korún.

Vydavateľstvo

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Srbom a Černohorcom.

Prenasledovanie srbských čiat.

Úradná zpráva z bojišťa proti Srbom a Černohorcom, vydaná 27. novembra.

Okolo Čejnice a v Novo-pazarskom sandžaku po-

loženie je nezmenené. Na Suchej planine, od Mitrovice na západ, *naše čaty Srbov zahrnaly ku černo-horskej hranici*. Počet zajatcov z hodiny na hodinu vzrastá. Do Mitrovice od zaujatia mesta 11.000 srbských vojakov a 3500 vojopovinných ľudí občianskeho postavenia sme doviezli čo zajatcov. Aj ďaleko za frontom armád zámame srbských vojakov, ktorí sa odtrhli od svojej čaty.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Najbližší cieľ našej srbskej offensívy sme dosiahli.

Polovica srbskej válečnej sily je zajatá.

Úradná zpráva z bojišťa proti Srbom a Černohorcom, vydaná 28. novembra

Na severnej hranici Čiernej Hory bojujúce cisárske a kráľovské čaty nepriateľa včera zahrnaly za sedlo Metalka. Aj pohraničné územie okolo Celebiča *sme očistili*. Od Mitrovice napredujúci rakúsko-uhorský vojenský stĺp na ceste veducej ku Ipeku, *prišiel ku černo-horskej hranici*. Na tomto odseku zajali sme 1300 Srbov.

Bulhari obsadili Goleš brdo, od Prištiny na juhozápad a od Ferizoviča na západ vypínajúce sa výšiny.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Zbytky srbskej armády ženieme ku Čiernej Hore.

Úradná zpráva z bojišťa proti Srbom a Černohorcom, vydaná 29. novembra.

Naša offensíva proti severnej a severovýchodnej Čiernej Hore *napreduje*. Cisárske a kráľovské čaty na sedle Metalka a od Priboja južne napredujú.

Bulhari nepriateľa v smere Prizrena prenasledujú

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Bulhari zaujali Prizren. — Černohorcov zahrnali sme ku Plevlje

Úradná zpráva z bojišťa proti Srbom a Černohorcom, vydaná 30. novembra.

Juhozápadne od Priboja Černohorcov zahrnali sme ku Plevlje. Na černo-horskej hranici, juhozápadne od Mitrovice, rakúsko-uhorské čaty napadly jeden srbský oddiel a zajaly 210 chlapov. Bulhari blížia sa ku prizrenskej kotline.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Zničenie srbskej armády.

Úradná zpráva zo srbského bojišťa, vydaná 1. decembra.

Naše čaty obkolesujúcim pohybom napredujú ku Plevlju. Jedon vojenský stĺp útočí na výšinu Gradina, od sedla Metalky na juhovýchod. Jedon druhý vojenský stĺp v prvých popoludňajších hodinách a nastatím tmy, urobeným útokom zaujal Černohorcami húževnate bránený kraj planiny od Plevlja na 10 kilometrov severne.

Bulhari 29. t. m. na poludnie zaujali Prizren.

Armáda generála Kövessa v mesiaci novembri zajala 40.800 srbských vojakov a 26.600 Srbov vo vojopovinnom veku, spolu ukoristila 179 kanónov a 12 strojových pušiek.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Nemecko-srbská vojna.

O udalostach bojišťa proti Srbom a Černohorcom hlaňný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

27. novembra. Rakúsko-uhorské čaty od Mitrovice na juhozápad rozprestierajúce sa územie po odsek Klina očistily od nepriateľa. Počet pri Mitrovice a v tomto meste zajatých Srbov vzrástol o 1700 hláv. Od Prištiny na západ nemecké čaty zaujaly výšiny, vypínajúce sa na ľavom brehu Sitnice. Tu sa nám dostalo do rúk ďalších 800 válečných zajatcov. Od Drenice na juh bulharské čaty prešly cez všeobecnú čiaru Goleš-Stimlja—Jezerce-Ljuhotin.

28. novembra. V prenasledovaní nepriateľa pokračujeme. Od Mitrovice na juhozápad obsadili sme Rudnik. Spojenecké vojská zajaly vyše 2700 Srbov a ukoristily veľké množstvo válečného materiálu.

Utekaním malých zbytkov srbskej armády do albánskych vrchov, *veľké válečné operácie proti tejto armáde sa skončily*. Najbližší cieľ týchto válečných operácií, *otvorenie slobodnej premávky s Bulharskom a tureckou ríšou sme dosiahli*.

Pohyby častí armád, stojacích pod hlavným vedením maršalla Mackensena, s nemeckými čatami posilnená rakúsko-uhorská armáda generála Kövessa proti Drine pri Semendrii a Rame-Baziáši dňa 6. októbra, armáda bulharského generála Bojadjeva ale proti čiare Negotin—Pirot, započaly 14. októbra. V tento deň začala svoje válečné operácie aj 2. bulharská armáda pod vedením bulharského generála Todorova v smere Skoplje—Veles.

Spojenecké vojská od tých čias nielen veľkú úlohu, prejdienie cez Dunaj, riešily rýchle a hladko, navidom-ochi nepriateľa, ačpráve toto prekázalo i predčasné zavítanie obávaného víehra na Kosovom Poli, nielen pohraničné pevnosti nepriateľa: Belehrad — zaujatím ktorého popri brandenburgskom rezervnom armádnom sbore, rakúsko-uhorský 8. armádný sbor sa zvlášte vynaznačil — ďalej Zaječar, Knjaževac a Pirot, ktoré sa dostaly do rúk našim chrabrým bulharským spojencom, dobyly za krátky čas, *lež úplne zlomily aj húževnatý odpor k boju zvyklého a hrdinsky sa bijúceho nepriateľa*, ktorého odpor i územie podporovalo. Ani bezchodné cesty, ani neschodné, hlboko snahom zapadnuté vrchy, ani nedostatok nahrádzania a dopravy neboly vstave naše napredovanie nijako prekaziti. *Vyše 100.000 ľudí, to jest takmer polovica celej srbskej válečnej sily je zajatá*, ani nehovorac o ztratách utrpených v boji a desento-

vaním. Ukoristili sme kanóny, medzi nimi ťažké a ani prehliadnuť sa nedajúci všelijaký válečný materiál. Nemecké ztráty možno považovať za veľmi mierne, akokoľvek sú aj polutovania hodné. Od nemoci čaty vôbec netrpely.

29. novembra. Prenasledovanie trvá ďalej. Zajali sme vyše 2500 Srbov.

Ku včerajšej zpráve o dosavádnom priebehu srbskej vojny dodatočne musíme ešte poznamenať, že počet Srbom posiaľ vzatých kanónov činí 502, medzi nimi je mnoho ťažkých kanónov.

30. novembra. Pri Rudniku, od Mitrovice na juhozápad, časte armády generála Kövessa odohnaly nepriateľské sily. Tu a od Sitnice na západ čaty armád generála Gallwitza dovedna zajaly asi 1000 Srbov.

Bulharské válečné sily 28. novembra *dobily Prizren*. Zajaly vyše 3000 Srbov a ukoristili 8 kanónov.

1. decembra. Na jednotlivých miestach mali sme zdarné boje s nepriateľskými zadnými vojami.

Pri Prizrene bulharské čaty *zajaly 15.000 Srbov* a ukoristili mnoho vrchových kanónov a iný válečný materiál.

Bulharsko-srbská vojna.

O válečných operáciach bulharskej armády proti Srbom ako aj francúzskym a anglickým pomocným čatám vydané sú nasledovné úradné zprávy:

26. novembra. Naše a spojenecké vojská pokračujú v prenasledovaní Srbov v smere Prizrena a Ipeku. Naša korisť činí 3500 zajatcov, 8 kanónov, vozy s municiou a mnoho válečného materiálu. Na železničnej čiare Ferizovič—Priština 3 rušne a 100 železničných vagónov sme ukoristili.

27. novembra. Na srbskom fronte, napriek ťažkým pomerom počasia, nepriateľa energične prenasledujeme. Počas nášho napredovania ku Prizrenu zo zbytkov dunajskej, drinskej a šumadijskej divisie zajali sme 3000 ľudí a ukoristili sme 8 kanónov.

Srbi počas svojho cúvania do Čiernej Hory zničili všetky svoje poľné a ťažké kanóny, ktoré ešte mali. *Zbytky srbskej armády cúvajú len s vrchovými kanónmi*. Naše napredovanie ku Prizrenu trvá ďalej.

Na juho-macedonskom fronte naše čaty 26. t. m. obsadily posledné srbské posície pri Crnej Rjke pozdĺž cesty Prilep—Monastýr. Pri Alince, na 11 kilometrov od Prilepu juhozápadne, Srbi cúvli ku Monastýru. Následkom energického prenasledovania našich čiat Srbi most Crnej Rjky nevedeli rozvárať.

Na spomenutej ceste Francúzi počas svojho cúvania na pravý breh Crnej Rjky rozvárať železničný most nad Vardarom, most vo Vozarchoch (na 9 kilometrov od Kavadaru západne) a most pri priesmyku Belašnica spálili.

28. novembra. V smere Prizrena naše vojská ďalej prenasledujú Srbov, ktorí vo veľkom neporiadku cúvajú ku Čiernej Hore. Ku Prištine a Prizrenu vedúca cesta je plná vojenskými predmetami a válečným materiálom.

Na oboch stranách tejto cesty možno vidieť početné upadnuté kone a voľy, opustené automobily, porúchané vozy, okolo Suhej rieky ale značné množstvo podpálenej munície a zničených kanónov i vozov, ktoré už všetko len za trosky možno považovať. Jedna technická stotina všetky svoje pontony (vojenské člny) a válečnú zásobu nechala na ceste. Všetko toto dokazuje, že zbytky srbskej armády sú už nič iné, ako blúdiace zástupy. Behom tohto dňa zajali sme 2200 Srbov, ukoristili sme 16 kanónov a 22 kistieň munície.

Na južnom fronte válečné operácie vedú sa pre nás prajne. Naše čaty dňa 26. t. m. *zaujaly Kičevo, dnes ale Kruševo*. Srbi na tomto území operujú už len s malými osihotenými oddeleniami, ktoré nie sú v žiadnom súvisi so svojimi vyššími veliteľstvami. Pri hornom toku Crnej rieky operujúce naše čaty prešli cez rieku a dostaly do svojej moci mosty a cesty, ktoré vedú k Monastýru.

Na ostatných frontoch niet nového.

29. novembra. Cez poludnie naše čaty po krátkom, ale rozhodujúce významnom boji dobyli mesto Prizren. Zajali sme 16—17.000 Srbov, ukoristili sme 50 poľných kanónov a mažiarov a 20.000 pušiek.

Dľa výpovede zajatcov 28. novembra popoludní kráľ Peter, dedič trónu Alexander, ministerpredseda Pašič a ruský vyslanec Trubeckoj na koňoch, bez každého sprievodu, ušli. Že kde utekajú, nevie sa. Cesta medzi Suhou riekou a Prizrenom v pravom smysle slova pokrytá je zanechaným válečným materiálom, kanónmi, kistňami streliva, troskami vozov a mrcinami zdochnutých zvierat.

V Prizrene ukoristili sme aj 148 automobilov, na ktorých mali hlavný válečný stán a vládu odviezť.

Bitka pri Prizrene dľa každej pravdepodobnosti znamená *skončenie válečných operácií proti vlastnej srbskej armáde*.

Bulhari obkolesili anglicko-francúzske vojská.

Budapeštiansky bulharský hlavný konsul Panče Dorev od ministerpredsedu Radoslavova ku úradnej 28. novembra vydanej zpráve dostal nasledovnú dodatočnú zprávu:

Dostal denne vydávané zprávy generálneho štábu armády, válečné operácie nastínily vždy dľa ich stavu bez toho, že by sa boly zmienili o tých časťach frontu, na ktorých polozenie ostalo nezmenené. Toto platí zvlášte o južnom fronte, alebo následkom nečinnosti Angličanov a Francúzov zprávy generálneho štábu len málo môžu hovoriť o tam odohrávajúcich sa válečných operáciach. Aby sme predišli mylnému vysvetľovaniu tohoto mlčania a aby toto nemohli predstaviť za znak našich nezdarov, generálny štáb armády sdeľuje, že válečné operácie Angličanov a Francúzov obmedzovaly sa len na údolie Crnej rieky. Angličania a Francúzi nielen že nevedia napred postúpiť pri posíciach, ktoré pri príchode našich čiat držali v svojej moci, lež sme ich zahnali ešte o nie-

koľko kilometrov za tieto posície. Každý ich pokus, aby od tejto rieky na sever mohli prísť, zostal bezvýsledný. Na ľavom brehu Crnej rieky dnes nestojí ani jeden Srb alebo Francúz.

Od prameňa Crnej rieky po jej ústie Srbi a

Rozklad srbskej armády.

Z novinárskeho tlačového stánu oznamujú: Na severnej a severovýchodnej časti Čiernej Hory naša offenzíva pomaly, ale zdarne napreduje. Sedlo Metalky

Onemené bojište.

Francúzi zničili všetky mosty, aby zabezpečili svoje ústupenie. Celá anglicko-francúzska armáda, vyjmúc oddelení, ktoré od planiny Blašica na juh proti Štrumici operujú, je obkolesená v uhle Vardara a Crnej rieky.

sme prekročili a aj od Priboja na juh sme postúpili napred. Na okolí Nového Pazaru a Mitrovice, ako aj od týchto miest južne a juhozápadne niet významnejšej zmeny. Bulhari prenasledujú Srbov, tiahnu proti Pri-zrenu. Počasie je mimoriadne studené a všade mnoho snehu, čo ale neprekáža napredovaniu spojeneckých vojsk.

Krešťania katolíci, kupujte len u krešťanov!

Počas offensívy proti Srbsku naše ztraty sú pomerne nepatrné. Toto v prvom rade možno ďakovať obozretnému vedeniu, potom tomu, že najprv delostrelectvo všade základne obsadilo nepriateľove posície. Ztraty tejto vojny sú ešte aj pomerne najmenšie vo svetovej vojne. Nákazlivé nemoci sme zavčasu potlačili a onemocnenia na nákazlivé choroby vôbec neboli.

Vojna proti Talianom.

Taliani útočili na celom Prímorí. — Odrazili sme všetky ich útoky.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa, vydaná 27. novembra.

Uhorská stráž na rakúsko-talianskej hranici.

Srbsko je síce opravdivým hniezdom nákazlivých nemocí, ale naše zdravotnícke úrady s najväčším zdarom porobily všetky ochranné poriadky.

Srbsko v tejto vojne vo válečných zajatecoch utratilo 120.000 mužov, v mrtvých a ranených ale prinajmenej 100.000 mužov. Spojenci ukoristili 540 kanónov, medzi nimi veľmi mnoho ťažkých. Srbská armáda na začiatku našej offensívy mohla počítovať najviac 300.000 mužov a tak rozprášené zbytky srbskej armády môžu počítovať asi 70—80 tisíc hláv.

Srbsko je ztratené.

Sofia, 30. novembra. V londýnskych a parížskych úradných kruhoch dľa časopisu «Echo de Bulgarie» Srbsko považujú za celkom ztratené. «Temps» oznamuje, že Srbsko utratilo už celé svoje delostrelectvo a zo svojej armády má už len zbytky, ktoré tiež ztrata očakáva. Dľa «Times»-u pre Srbsko už niet zachránenia. Osud Srbska je zpečatený a žiadna akcia štvorspolku ho nemôže odstrániť. Balkánska akcia štvorspolku zlyhala, salonické podujatie bolo osudnou hlúposťou. Teraz už nič iné nezbyva, ako to, aby štvorspolok prestal doväzovať ďalšie vojská na Balkán a aby tieto vojská odtiahly.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

Delostrelecká a útočivá činnosť Talianov večera rozprestrela sa na celý prímorský front.

Na Mrzli vrchu a od tohto vrchu na juh proti našim posiciam namerané vytrhnutia zčiasťky v ručnom zápase, zčiasťky pred našimi prekážkami s ťažkou ztratom nepriateľa sme odrazili.

Pred tolmeinským predmostím naše delostrelectvo udusilo každý pokus nepriateľa o útočenie.

Najprudkejšie byly boje pri gorickom predmostí. Pri Oslaviji oddelenia 22. dalmatského pešieho pluku krvave odrazily šesť útokov nepriateľa. Ten istý osud stihol aj iné útoky namerané proti Pevme a výšine.

Mesto Gorica (Görz) stojí pod stálou palbou ťažkého delostrelectva.

Jedon náš letún v poveternom boji zapríčinil spadnutie jedného biplanu nepriateľovho, načo naše delostrelectvo v San Lorenzo di Morsa spadnuté talianske lietadlo dostrielalo.

Na fronte doberdovskej planiny na severnom svahu Monte San Michele vedený zápas skončil sa s úplným podržaním nášho frontu. Na južnom svahu vrchu útočivé pohyby nepriateľove už v palbe nášho delostrelectva zasekly.

Na tyrolskom fronte, v Dolomitoch osihotené pokusy o útočenie sa zmarily.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Tisíce talianskych mrtvol pred gorickým predmostím. — Pevne držíme válečný front Isonza.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta, vydaná 28. novembra.

Taliani na celom prímorskom tronte pokračujú vo svojich útokoch. Ich včerajšie nezmenené, marné napínanie *zajrčínily im zvláste veľké krvavé ztraty*. Najťažší bol boj pri gorickom predmostí, kde nepriateľ vždy nové, čerstvé sily postaviac do frontu svojim ustavičným útočením zvláste pri Oslaviji pozdĺž cesty usiloval sa prebiť. Od obce na severovýchod ležiaci štít za krátky čas bol v moci nepriateľa. Naše čaty po mocnej palbe nášho delostrelectva, *útokom zpützaujaly všetky svoje zákopy*, ktoré mali pôvodne v moci. Taliani aj na južnej časti podgorskej posície vnikli, ale sme ich *znova odohnali a s najúčinlivejšou palbou prenasledovali*. Územie pred predmostím pokrývajú talianske mrtvoly. Len pri Oslaviji *leží ich vyše tisíc*.

Na kraji doberdovskej planiny Taliani obmedzovali sa na jedno vytrhnutie prevedené od San Martinu na

Na tyrolskej hranici krvave sme odrazili jeden útok urobený na západnom úbočí Monte Piano a jeden útok urobený proti našej posícii pri schluderbachskom pohraničnom moste.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

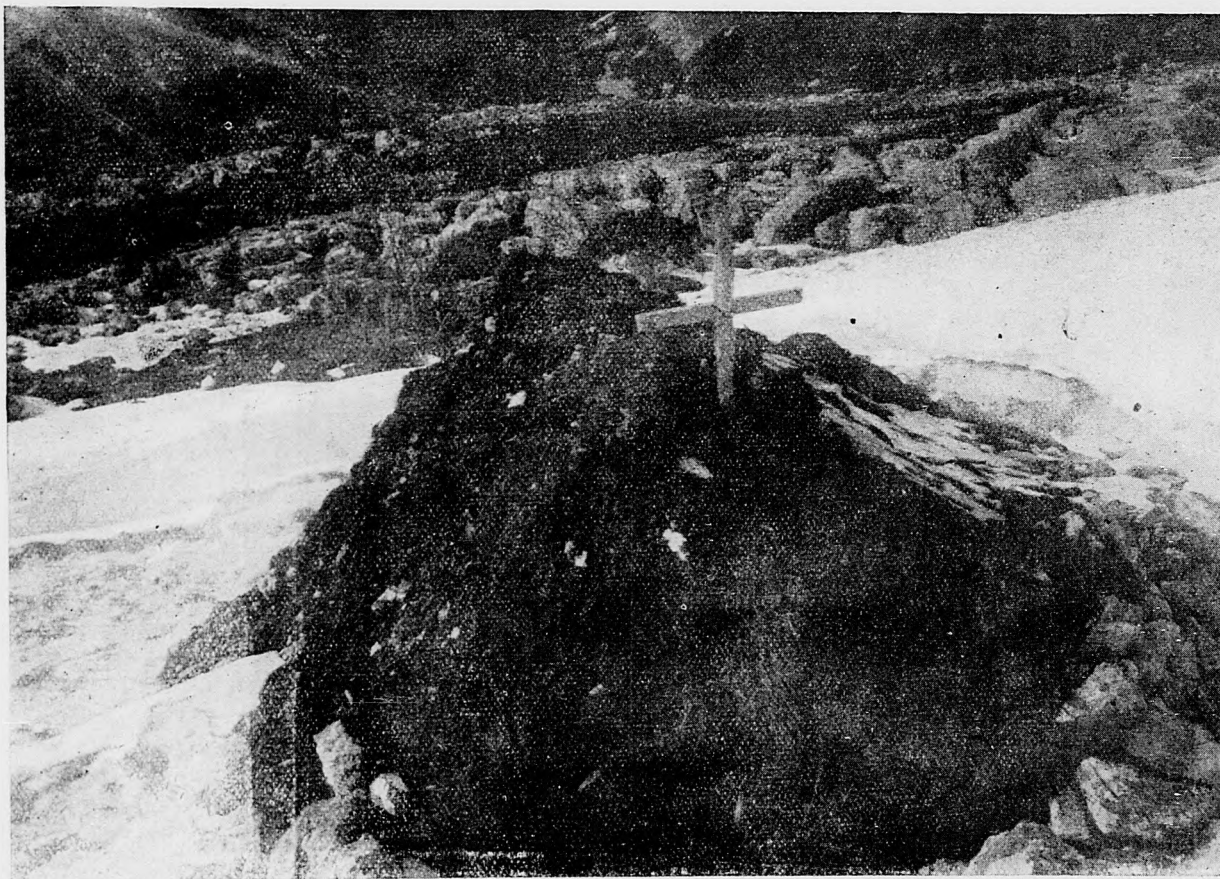
Naše čaty po krutých bojoch podržaly všetky svoje posície.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta, vydaná 29. novembra.

Bitka pozdĺž Isonza trvá ďalej. Aj včerajšie kruté boje skončily sa s tým, že *naše čaty všetky svoje posície znova úplne podržaly*.

Taliani proti gorickému predmostiu opäť nové pluky vyslali a napriek ich marným ztratám útok za útokom nasledoval. Nepriateľ len pri Oslaviji a na Podgore vedel vniknúť do našich posícií, ale sme ho znova vyhnali. Na iných bodoch *všetky talianske útoky už v našej palbe sa zmarily*.

Uzemie okolo Monte San Michele na obidvoch

Hromadný hrob uhorských hrdinov v Srbsku.

juhozápad. Toto vytrhnutie sme odrazili, *Podobne bezvýsledné boly všetky útoky Talianov*, prevedené na odseku severného Isonza, tak pri Zagore, Plave, pri viac posíciach tolmeinského predmostia, pri Mrzli Vrchu, kde pred našim frontom leží 400 mrtvol a pri posícii Vršica. Položenie dľa tohto je nezmenené. *Front Isonza je pevne v moci našich čiat*.

bokoch tiež veľmi značná talianska válečná sila *marne napádala*.

Pri San Martine 39. debrecínsky peší pluk a sebesný 6. zemebranceký peší pluk v týchto bojoch zvláste vynikli.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Marné námahy Talianov.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 30. novembra.

Vždy zrejmejším sa stáva že Taliani v tieto dni za každú cenu chcú zdar vynútiť pri Isonze a síce nakoľko možno pri Gorici. Včera svoje útoky namerili proti frontu ťahajúcemu sa od Tolmeinu až po more, ale zvláštnou prudkosťou napádali dve naše predmostia na severnej časti Doberdovskej planiny. Od Tolmeinu na sever proti našim vrchovým posíciám namerané vytrhnutie Talianov sa čoskoro rozpadly. Tolmeinské predmostie popoludní stálo pod rapotajúcou palbou. Za touto nasledovali tri silné útoky proti severnému a viac slabých útokov «proti južnému» odseku. **Všetky útoky s najťažšími ztratami nepriateľovými sme odrazili.** Podobne sa nezdarilo aj viaceré útoky o ktoré sa nepriateľ pri Plave pokúsil.

Pred gorickým predmostím Taliani so všetkých frontov koncentrovali veľmi veľkú válečnú silu. Včera nepriateľ útočil len pri Oslaviji. Odbili sme ho. Len na jednom úzkom páse sme trochu späť odtiahli jeden odsek nášho frontu.

Do vnútorných častí mesta Gorice v noci znova padlo asi 100 ťažkých bomb.

Na odseku Doberdovskej planiny po štyrihodinovej delostreleckej príprave Taliani proti Monte San Michele, ako aj proti územiu okolo San Martina urobili zvlášte húževnaté a dôrazné útoky. Na Monte San Michele budapeštiansky 1. honvédskejší peší pluk krvave odrazil 8 hromadných útokov. San Martino Taliani trikrát napadli v hustých zástupoch. Tu nagyváradský 4. honvédskejší peší pluk v rozhorčenom ručnom zápase obránil svoje posície. Aj od obce na juhozápad sme odrazili jeden útok nepriateľa.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Talianske útoky oslably.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 1. decembra.

Včerajší deň na fronte Isonza vo všeobecnosti tichšie sa minul. Taliani len tolmeinské predmostie opätovne prudko napádali. Tieto vytrhnutia nepriateľove v našej palbe sa rozpadly.

Dnes v noci proti severnému úbočiu Monte San Michele talianske delostrelectvo započalo silnú palbu. Súčasne nepriateľ urobil útok proti štítu tohto vrchu. **Odrážali sme ho.**

Okolo San Martino pokus nepriateľa o útok sme tiež odrazili.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Marný pokus o prelomenie.

Basel, 2. decembra. Časopisy sdelujú z talianskeho bojišťa: Zúfalé pokusy Talianov o prelomenie s obrov-

ským mrhaním sily a ľudí trvajú ďalej. Jestli sa Talianom dáko podari vtrhnúť do rakúsko-uhorských posícií, riadne už v ten istý večer všetky nadobudnuté výhody utratia. Vojenské výhľady Talianov dnes sú ešte nepatrnejšie ako bárskeďy.

Boj pri Isonze.

Z tlačového válečného stánu píšú: Na jednotlivých odsekoch frontu Isonza v utorok boly trochu slabšie boje. Pri Tolmeine, na vrchu San Michele a pri San Martine však aj včera s veľkou silou bojovali. Treba vyčekať, či bitka pri Isonze na celej čiare opäť bude najprudkejšia? Col di Lana stojí pod silnou palbou nepriateľského delostrelectva.

Vojna proti Rusom.

Na ruskom bojišti niet významných udalostí.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 27. novembra.

Na ruskom bojišti niet nič nového.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 28. novembra.

Na ruskom bojišti niet významnejšej udalosti.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Tichosť na ruskom bojišti.

Na ruskom bojišti niet nič nového.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Na ruskom bojišti polozenie sa nezmenilo.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 30. novembra.

Na ruskom bojišti niet nič nového.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Na ruskom bojišti niet významnejšej udalosti.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 1. decembra.

Na ruskom bojišti niet významnejšej udalosti.

Na severovýchodnom fronte u spojeneckých armád, stojacich pod rakúsko-uhorským hlavným veliteľstvom, behom novembra počet zajatcov, poťažne koristi, je 78 dôstojníkov, 12.000 mužov a 32 strojových pušiek.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Krest'anský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Demonštrácia v Sofii za uhorsko-nemecké priateľstvo.

Nemecko-ruská vojna.

O udalostach ruského východného bojišťa hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

28. novembra. Na východnom bojišti niet zvláštnej udalosti.

29. novembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Pri Busehofe, od Jakobstadtu na juhozápad, palbou strojových pušiek zostrelili sme jedného nepriateľského letúňa. Lietadlo, ktoré spadlo medzi posíciami nepriateľských, naše patroly v noci dali do bezpečnosti.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Od Baranovičov na severovýchod *odrazili sme vytrhnutie Rusov.*

Armády generála Linsingena: Novšej udalosti sa nestalo.

29. novembra. Na východnom bojišti polozenie je vo všeobecnosti nezmenené.

30. novembra. Polozenie je nezmenené. Jedon nemecký lietací roj napadol železničné osady v Ljahovičoch, od Baranovičov na juhovýchod.

1. decembra. Na východnom bojišti významnej udalosti sa nestalo.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostach západného bojišťa proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

27. novembra. Na západnom bojišti niet zvláštnej udalosti.

28. novembra. Na okolí Neuville, medzi Arrasom a Lonsom, po zdarnom výbuchu naše čaty obsadily kraj podkopy a zajaly niekoľko ľudí. Na rozličných bodoch frontu byly boje s ručnými granátmi a bombami. V Champagni a v Argonach nepriateľské delostrelectvo vyvinulo živú činnosť.

29. novembra. Na celom fronte za jasného, mrazivého počasia bola živá delostrelecká a letúňska činnosť.

Od San Michelu na západ jedno nepriateľské lietadlo pred našim frontom prinútili sme sletieť a potom ho naša delostrelecká palba rozstrelala.

V Cominsi behom posledných dvoch týždňov nepriateľská palba 22 obyvateľov zabila a 8 ranila.

30. novembra. Válečná činnosť obmedzovala sa na delostrelecký boj, hádzanie mín a boje v podkopách, ktoré sa viedly na rozličných miestach frontu.

1. decembra. Od Labassée na západ jedno vytrhnutie našich čiat v anglickej posícii zapríčinilo veľké škody. Jedon anglický a jedon francúzsky lietací stroj sme zostrelili. V nich sediacich sme zajali.

**Krestania katolíci, organizujte Kato-
lícku Ludovú Jednotu!**

Vojna Turecka proti Rusom, Angličanom, Francúzom a Talianom.

O udalostach bojišťa proti Rusom, Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán turecký vydal nasledovné úradné zprávy:

Mezopotámsky front:

25. novembra. Dňa 22. a 23. novembra napriateľ od Korny na sever a pozdĺž Tigra na okolí Kut-el-Amara proti našim napred potisknutým posíciam pod ochranou kanónov desiatich válečných lodí nové posily vťahol do boja. Naše čaty nepriateľovi v mrtvých zapríčinily značnú ztratu a utiahly sa do svojich hlavných posícii. Nepriateľ chcel pokračovať v offensive, ale sa jeho pokus zmaril. Naproti tomu naše čaty urobily protiútok, jednu strojovú pušku a dva strelivom naložené vozy ukoristily a viac nepriateľských vojakov zajaly. Tiež tam ukoristili sme štvrtý nepriateľský lietací stroj.

Kaukazský front:

Významnej udalosti sa nestalo.

Dardanellský front:

Delostrelecký a bombový boj. Naše delostrelectvo na odsekoch Anaforty a Ariburnu niekoľko nepriateľských posícii spustošilo, 4 strojové pušky a prístroje na hádzanie bomb ukoristilo. Okolo ariburnského prístavného miesta umiestnenú väčšiu nepriateľskú čatu palba nášho delostrelectva pobila. Pri Anaforte na jedno delo veľkého kalibru, ktoré nepriateľ proti Kireč-Tepe chcel nastaviť, ďalej na jeden voz so strelivom účinnive sme strieľali. Všetko obsluhujúce mužstvo zomrelo.

Mezopotámsky front:

26. novembra. Tie silné časte nepriateľských čiat, ktoré — jako sme to vo včerašnej našej zpráve spomenuli — pri ich ztratách obsadily naše od Kut-el-Amary na západ napred potisknuté posície, našimi prudkými protiútokmi sme premohli a rozprašené byly prinútené cúvnuť južným smerom. Naše čaty prenasledujú nepriateľa.

Kaukazský front:

Na okolí Vanu jednou čiastkou nepriateľských čiat urobený útok pri nepriateľovej ztrate sme odrazili. Odiaľto severne mimo šarvátok patrol významnej udalosti sa nestalo.

Dardanellský front:

Boly miestne boje, ako riadne. Pri Sed il Bahre živý delostrelecký súboj trvá a mimo toho sú veľmi prudké bombové boje. Pri Anaforte v noci nepriateľské obrnené lode a monitory za krátky čas bez účinku strieľaly na naše posície. Naše delostrelectvo odpove-

dalo na palbu a trafilo jeden monitor, ktorý potom odplával od brehu. Na odseku Ari Burnu 25. t. m. rano prekvapujúcim útokom zaujali sme veľkú časť nepriateľských streleckých zákop. Naše delostrelectvo trafilo jednu nepriateľskú dopravnú loď, ktorá sa pri Ari Burne chcela priblížiť k miestu vykladania čiat na breh, ale bola prinútená vzdialiť sa od brehu. Touto delostreleckou palbou rozprášili sme aj nepriateľské čaty, ktoré boli v blízkosti miesta vykladania čiat na breh. Na odseku Sed il Bahru nepriateľ medzi naším pravým a ľavým krídlom bez účinku rozhodil tri míny, z ktorých dve nepriateľovi zapríčinily škody.

Dardanellský front:

27. novembra. Dňa 25. a 26. novembra boli s časom na čas pretrhované delostrelecké a bombové boje. Na odseku Anaforty naše delostrelectvo umlčalo nepriateľské delostrelectvo na okolí Karakol—Dagu a svojou účinnou palbou rozprášilo nepriateľské čaty a vlakové stĺpy na južnej časti Kemiklimanu. Na odseku Ari Burnu spustošili sme jednu nepriateľskú posíciu pre hádzanie bomb a jednu strojovú pušku. Naše delostrelectvo prinútilo odviezť jednu dopravnú loď, ktorá sa blížila k miestu vykladania čiat na breh. Na odseku Sed il Bahru naše delostrelectvo na ľavom krídle spustošilo niekoľko nepriateľských streleckých zákop a posíciu pre hádzanie bomb.

O udalostiach na ostatných frontoch ešte nedošla podrobná správa.

Mezopotámsky front:

28. novembra. Angličania našimi prenasledujúcimi stĺpmi bez prestania stiskani prinútení sú ďalej cúvať. O bitke svedenej na tomto bojišti nasledovné podrobnosti poskytujú rozhľad:

Dňa 24. novembra naše do večera trvajúce protiútoky prekazily nepriateľské vojenské stĺpy, aby sa usalašily v našich napred potisknutých posíciách, do ktorých vnikli. Na druhý deň energickými útokmi, ktoré do večera trvaly, nepriateľa sme ďalej odtiskli, keď v nasledujúcu noc jeden náš druhý vojenský stĺp ohrozoval cestu cúvnutia aj na fronte ohrožovaného nepriateľa, Angličania prinútení boli rýchle a v neporiadku cúvnuť. Medzitým početní mŕtvi a ranení, ako i veľké množstvo válečného materiálu zostalo na bojišti. Naše čaty spočítaly vyše tisíc nepriateľských mŕtvov, medzi nimi bola i mŕtvola veliteľa anglickej jazdy. Medzi iným ukoristili sme 3 strojové pušky, jednu zástavu, veľké množstvo zbrane a streliva, telegrafové vystrojenie a iný válečný materiál. Dobrovoľníci, ktorí sa dostali napred s našimi prenasledujúcimi stĺpmi, tiež ukoristili veľké množstvo válečného materiálu a vystrojenia, ktoré nepriateľ na úteku zanechal.

Kaukazský front:

Významnej udalosti sa nestalo. Jedna časť našej floty v severovýchodnej časti Čierneho mora potopila

4 ruské plachtové lode, potom palbou z kanónov porúchala jeden petrolejom naložený ruský parník a pomýlila stávanie ochranných diel na nepriateľských brehoch.

Dardanellský front:

Dňa 27. novembra pri Anaforte naše delostrelectvo účinne bombardovalo nepriateľské posície. Nepriateľské delostrelectvo za podpory kanónov 2 pancierových lodí a jedného monitora v rozličných smeroch bezvýsledne strieľalo. Popoludní 2 križiaky Kemikli Limau, 1 križiak bombardoval Ari Burnu a tiež tu i nepriateľská pechota bezvýsledne pálila. Pri Ari Burnu naše delostrelectvo na okolí Kanlisiru zničilo pevne vybudovanú oceľovými špárami zaopatrenú časť zákopy a posície zaopatrené vystrojením pre hádzanie bomb. Jedon nepriateľov križiak a suchozemné mažiare bez výsledku odpovedaly na palbu. Pri Sed il Bahre v noci na 25. t. m. bol bombový a kanónový boj. Naša z nášho ľavého krídla vychádzajúca podkopa stretla sa s nepriateľskou podkopou. Vzkrsoľ prudký bombový a kanónový boj. Podkopu nepriateľa sme zničili. Krem toho naše delostrelectvo na tomto krídle zničilo nepriateľove posície pre hádzanie mín.

Dardanellský front:

29. novembra. Pri Anaforte naše delostrelectvo účinnou palbou rozprášilo nepriateľské čaty, ktoré sme v nekrytých posíciach spozorovali. Nepriateľské delostrelectvo neodpovedalo. Pri Ari Burnu bol delostrelecký súboj a bombový boj. Nepriateľ upotrebil mnoho bomb, hlavne na pravom krídle, kde sa jedna torpedová loď bezvýsledne súčastnila boja na suchej zemi. Pri Sed il Bahre na pravom krídle bol veľmi tuhý bombový boj. Na ľavom krídle nepriateľ, ačkoľvek asi tisíc granátov, bomb a mín spotreboval, nevedel zapríčiniť značnú škodu.

Z ostatných frontov niet čo oznámiť.

Kaukazský front:

Mimo šarvátok predných stráž významnej udalosti sa nestalo.

Dardanellský front:

Občas bol obapolný delostrelecký boj, boj so strojovými puškami a bombami.

Na ostatných frontoch niet žiadnej zvláštnej udalosti.

Vojna na mori.

Potopené francúzske a anglické parníky.

Lugano, 30. novembra. «Corriere della Sera» oznamuje: Jedna rakúsko-uhorská podmorská loď od predhoria Sandalo na 25 morských míľ, juhozápadne od ostrova San Pietro, potopila francúzsky parník «Algerien». Parník bol na ceste do Marseille.

Londýn, 30. novembra. Dľa zprávy «Lloyds»-u pri utonutí francúzskeho parníka «Algerien» 8 ľudí zachránili, jednu mŕtvolu vylovili, 29 ľudí sa nenašlo.

Francúzsky parník «Omara» a anglický parník «Tanis» potopili. Mužstvo parníka «Tanis» v dvoch ochranných člnoch podarilo sa vyložiť na breh.

Londýn, 30. novembra. «Lloyds» oznamuje: Anglický parník «Dotterel» potopili.

Marseille, 1. decembra. (Agencia Havas.) Loďná spoločnosť «Mixte» dostala zprávu, ktorá potvrdzuje, že dva jej parníky «Algerien» a «Omara» nepriateľské podmorské lode potopily. 26 ľudí osobníctva parníka «Omara» vysadlo na breh. O mužstve parníka «Algerien» ešte neprišlo chýru.

Válečné zasadnutia krajinského zákonodarstva.

Snemovňa krajinských vyslancov asi po polročnej prestávke vo stredu, 30. novembra, vydržovala prvé zasadnutie, ktoré zahájil predseda snemu Pavel Beöthy,

Po prečítaní kráľovského reškrriptu o svolaní snemu predseda Beöthy nastínil tmavé polozenie, ktoré sa pred predošlou sessiou snemu na Uhorsko uvažovalo. Akokoľvek ťažké aj bolo vtedy polozenie, nikto netratil dôvery. Aj voči presile podarilo sa nám polozenie obrátiť v náš prospech a dnes už na území Uhorska niet nepriateľa. ba Rusov vyhnali sme z Poľska, na talianskom bojišti hrdinsky odrážame útoky neverného spojenca, spolu so slávnym bulharským národom a máme v moci prevažnú časť Srbska. Ešte nás čakajú trpké obete, ale mocnými krokami sme sa sblížili ku pokoju. Musíme si zadovážiť vecné garancie ku zabezpečeniu nášho vývinu, kým budeme môcť uzavrieť pozitívny pokoj.

Zatým predseda prejavil hold jeho veličensvu kráľovi a vyslovil vďačné uznanie našim hrdinským bojovníkom, nemeckým a hulharským spojencom.

Ku koncu predseda slovami sústrasti odparentoval medzi časom odumretých krajinských vyslancov a kardínála Klaudia Vaszaryho a odborní ministri predostrel nasledovné návrhy nových zákonov.

Ministerpredseda gróf Štefan Tisza predostrel návrh o novšom doplnení zákona o výnimočných poriadkoch na prípad vojny a návrh o použití výnimočnej moci na prípad vojny.

Minister financií Ján Teleszky predostrel návrh zákona o predĺžení indemnity a návrh zákona o streďišťi peňažných ústavov.

Minister pravosúdia Eugen Balogh predostrel návrh zákona proti drahoty a návrh v záležitosti sriadenia vlastníckeho práva v spustošených karpátskych obciach.

Minister honvédstva barón Samuel Hazai predostrel návrh zákona o povolani 50—55-ročných ku vojenským prácam, v smysle ktorého patriční len na území krajiny a bez pretrhnutia najviac za 6 týždňov môžu sa použiť ku vojenským prácam.

Konečne minister osvety Béla Jankovich predostrel návrh zákona o recepii mohamedánskeho náboženstva.

Potom byly prečítané zaznačené interpellácie a po uhodnovernení zápisnice zasadnutie sa skončilo.

Zasadnutie krajinskej snemovne voľmožov vydržované bolo 30. novembra popoludní o 5. hodine.

Po prečítaní kráľovského reškrriptu o svolaní krajinského snemu predseda barón Samuél Jósika vzletnými slovami nastínil obetavý zápas našich vojsk a hlasom holdovania rozpomenul sa o našom staručkom kráľovi. Po predostretí predsedníckych zpráv, prijatý bol návrh, aby snemovňa voľmožov najbližšie zasadnutie vydržovala 6. decembra.

Vo válečnom zasadnutí snemovne krajinských vyslancov, vydržovanom 1. decembra, predostrené byly tri interpellácie.

Prvú interpelláciu v záležitosti nového sriadenia otázky címeru a odznakov predniesol krajinský vyslanec Géza Polónyi. Táto interpellácia vzbudila pozornosť všetkých politických stránok; ministrpredseda gróf Štefan Tisza hneď aj odpovedal na ňu a označil svoje stanovisko. Väčšina v známosť vzala odpoveď ministerpredsedu.

Béla Bernáth interpeloval vládu v záležitosti medenej skalice (vitriol) na interpelláciu odpovedal V mene vlády minister orby Imrich Ghillányi a vylúval sa tým, že na válečné ciele potrebné je mnoho mede.

S koncom zasadnutia Štefan Szabó (nagyatádsky) ministra orby interpeloval v záležitosti mnohého zneužívania, páchaného pri rekvirovaní plodín. V jeho reči posvietil na prechmaty a nespravodlivosti, aké pri rekvirovaní plodín spáchali jednotliví agenti na veľkú škodu zvlášte malých hospodárov. Na mnohých miestach malým gazdom, ktorým sa ani toľko neurodilo, čo v ich domácnosti potrebujú, srekvirovali a takmer s násilnstvom vzali celú ich úrodu kukurice. Tito ľudia nachodia sa veľ v najväčšej biede, kým veľké rekvirujúce banky veselo si krmia ich ošípané. Zakiaľ gazdovia slobodne mohli zaobchodiť s ich úrodou, cena živých ošípaných bola 3 koruny, po rekvirovaní ale táto cena poskočila na 6 kor. 50 halierov. A ešte hovoria, že gazdovia zapríčínujú terajšiu veľkú drahotu! Interpellant by rád vedel, kolko kukurice dostaly jednotlivé banky a prečo celá rekvirovaná kukurica neni upotrebená pre vojsko a čo zamýšľa podujať vláda proti týmto zneužívaniam?

Minister orby Imrich Ghillányi na interpelláciu odpovedal v tom smysle, že celú rekvirovanú kukuricu potrebujú pre vojsko. Väčšina v známosť vzala aj túto interpelláciu.

Po uhodnovernení zápisnice zasadnutie bolo zakončené.

2. decembra snemovňa vyslancov vydržovala len formálne zasadnutie, v ktorom ustanovené bolo, že najbližšie zasadnutie s pojednávaním indemnity vydržované bude 7. decembra.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

Dr. Martin Kleberich — pomocným biskupom.

Svätý Otec Benedikt XV. s privolením jeho veličenstva kráľa, prepošt-kanonika spišského, dr. Martina Klebericha vymenoval za pomocného biskupa ku boku spišského osvieteného pána biskupa Párvyho. Nový pán biskup narodil sa v Nemeckej Lupči (Liptov) 9. októbra 1869. Stredné školy skončil s najväčším zdarom. Po skončení stredných škôl poslaný bol do budapešťského ústredného semenišťa, kde tiež dosiahol pekné úspechy. Predstavení, poznajúc jeho vytečené vlastnosti, srobili ho hlavným duktorom seminára.

Jeho bývalí súdruhovia rozpamätajú sa naň s najväčšou uznanlivosťou, medzi tých patrí na príklad čanádsky biskup dr. Julius Glattfelder. Za kňaza vysvätený bol 29. júla roku 1892. Po vysvätení za kňaza poslaný bol do Harhova za kaplána a ešte i toho istého roku za administrátora do Letanoviec. Roku 1893. kaplánom bol v Podhradí a vychovávateľom u grófa Vidora Csákyho. Roku 1894. dostal sa do centrumu do Kapituly, kde začal svoje účinkovanie ako obradník biskupský a ako podzápisník biskupskej sv. stolice. Roku 1895. stal sa doktorom všetkých cirkevných ved. Roku 1901. vymenovaný bol za biskupského sekretára. Roku 1903. stal sa pápežským komorníkom, roku 1905. direktorom biskupskej kancelárie a ešte v tom istom roku kanonikom. Roku 1906. stal sa zástupcom biskupského námestníka, roku 1907. prepoštom a bulharský kráľ vyznačil ho s rúdom záslužným. Roku 1910. stal sa údom skúšajúceho výboru synodálky a roku 1911. pápežským prelátom. A teraz k najväčšej radosti celej diecesy vymenovaný je za pomocného biskupa osvieteného pána biskupa spišského. Radosť je tým väčšia, lebo asi od sto rokov je to prvý pád, že sa spišský kanonik stal biskupom. Kanonici spišskej kapituly na čele s veľprepoštom Fertsekom z tejto príležitosti 21. novembra blahoželali svojmu súdruhuvi, ktorý o krátko vysvätený bude za biskupa. Ku blahoželajúcim radostne pripojuje sa i náš časopis!

Najvyššia cena sviňskej masti, slaniny a bravčoviny.

Úradný časopis uverejňuje nariadenie vlády, ktoré ustáľuje najvyššiu cenu sviňskej masti, slaniny a bravčoviny. Úradná tarifa mala ohľad i na nahromadené zásoby, preto ceny ustálila tak, že každý mesiac klesnú. Z nariadenia vynímame nasledovné: Najvyššia cena metrického centa sviňskej masti každého druhu (topenej) masti, sadla a inej netopenej surovej sviňskej masti) a čerstvej surovej slaniny v obchode s dorábateľom rozumejúce čistú váhu počnúc od 16. decembra r. 1915. do 15. januára r. 1916. záverečne ustálená je nasledovne: topená sviňská masť 700, sadlo a iná netopená surová sviňská masť 66, čerstvá surová slanina

620 korún; počnúc od 16. januára do 15. februára roku 1916. záverečne: topená sviňská masť 650, sadlo a iná netopená surová sviňská masť 610, čerstvá slanina 590 korún; počnúc od 16. februára do 15. marca r. 1916. záverečne: topená sviňská masť 600, sadlo a iná netopená surová sviňská masť 560, čerstvá slanina 540 korún; po 16. marci roku 1916.: topená sviňská masť 550, sadlo a iná netopená surová sviňská masť 510 a čerstvá surová slanina 490 korún. Tieto ceny vzťahujú sa na platenie hotovým a obsahujú aj trovy furmanky na nákladnú stanicu. Ceny v malom odpredaji v Budapešti a vo Fiume ustáli mestská rada a v ostatných častiach krajiny prvý úradník právomocnosti. Tieto vrchnosti ustália i najvyššiu cenu čerstvej bravčoviny, solenej, udenej, paprikovanej, varenej a inej slaniny na jedenie, jako i všetkých výrobkov zo sviňského mäsa v obchode s dorábateľmi, výmúce tovaru, ktorý pochádza z cudzozemska a na ktorý sa toto ustanovenie nevzťahuje. Kto toto nariadenie prestúpi, môžu ho odsúdiť až na 600 korún peňaznej pokuty a až na 2 mesiace zavretia. Dľa druhého nariadenia vlády ku vyvezeniu slaniny, sviňskej masti a bravčoviny do cudzozemska (teda i do Rakúska) potrebný je certifikát, ktorý vystaví Krajinský gazdovský výbor, Országos Gazdasági Bizottság.

Životné záujmy Angličanov.

Zničení srbského vojska a veľké nezdary a ztraty Francúzov a Angličanov na Balkáne do popredia potiskly životné záujmy Angličanov, ktorých ohráňenie je dľa slov lorda Kithenera najprednejšou a najväčšou úlohou. Kým sa Angličania nepresvedčili, že dobitie Gallipolského polostrova sa im nepodarí a kým rátať na to, že Srbi budú vstave vzdorovať útokom spojencov, o vytálnych záujmoch Angličanov na brehoch Stredozemného mora nebolo spomienky. Ale teraz sa razom obávať začínajú a morský kanál Suez, nad ktorým vzdor medzinárodnej smluve uzavretej 29. októbra r. 1888. takmer sami dominujú a obávajú sa o Egypt, kde sa r. 1880. zahniezdili, odoberúc Turkovi túto veľmi úrodnú krajinu.

Suezský prieplav spojuje Stredozemné more s Červeným morom a je najkratšou morskou cestou, ktorá bohaté kraje južnej Asie s krajinami Európy spojuje. Kanál prekopaný bol r. 1869. a má byť slobodnou cestou lodí všetkých európskych štátov a síce tak v čas pokoja, jako aj počas vojny. Pravda najviac sú tu zainteresovaní Angličania, ktorých zámorský obchod je najviac vyvinutý a ktorí majú v Asii a v Austrálii rozsiahle majetky. Cez Suezský kanál prepláva ročne viac anglických lodí, jako súhrnom všetkých lodí iných štátov.

Aby si Angličania panstvo nad Suezským kanálom zabezpečili, snažili sa dostať do svojich rúk územie Egypta, ktoré patrilo tureckému sultánovi. Moe Angličanov v Egypte stále vzrastala zvlášte následkom ne-

prajných finančných pomerov krajiny, konečne roku 1879. egyptský vicekráľ Tevfik dostal sa úplne pod protektorát Angličanov. Do ministeriama prinútený bol vymenovať aj anglických ministrov, pravda egyptský vicekráľ a egyptská vláda stala sa od Angličanov vždy odvislejšou. Angličania poslali do Egypta mocné vojsko, oni sa stali teda vlastne páni Egypta, vicekráľ a jeho ministri boli len figury. Roku 1882. turecký sultán v mene egyptského vicekráľa spýtal sa anglickej vlády, že kedy zamýšľa odvieť anglické vojsko z Egypta; anglická vláda dala vyhýbavú odpoveď, prizvukujúcu, že okupácia Egypta prospela vývinu krajiny a že ešte mnoho všeličoho potrebné je sriadiť a napraviť; konečne roku 1891. povedala sultánovi, že anglické vojsko nemôže vytiahnuť z Egypta bez ohrozenia oprávnených záujmov Anglicka.

Angličania sa teda zahniezdili v Egypte a chcú ho podržať v svojej moci. Predtým sa nikdy neobávali o tento majetok, veď moc Turka stále klesala a iných v Egypte nikto nehanboval. Ale terazšia svetová vojna nasolila opäť egyptskú otázku. Angličania vidia ohrozenie svoje vitálne záujmy v severnej Afrike. A tieto chcú obrániť za každú cenu. Teraz, keď ťažko porazené srbské vojsko prinútené je opúšťať srbské územie, v anglických kruhoch vzkrsla myšlienka, aby srbské vojsko odvezené bolo do severnej Afriky, brániť Suez a životné záujmy Anglicka.

O Srboch všeobecne tvrdia, že bojujú udatne, hrdinsky, s odvážením života. Toto je pochopiteľné, veď krvavé boje rozhodnú nad budúcnosťou Srbska. Ale čo je srbského roľníka do toho, že jaké vitálne záujmy majú Angličania? A nikdy nepochopí, že prečo by on mal tieto anglické záujmy brániť? Lahko uveriteľne sú teda chýry, že srbskí vojaci odhadzujú zbraň a hŕfnú sa poddávajú, lebo počuli, že ich chcú odvážať na cudzie bojište a oni tam ísť nechcú. Keď už svoju vlasť nemohli obrániť, prečo by mali pomáhať z blata tým, ktorí ich doteraz len vykorisťovali.

Aj o Francúzoch píšu, že sa ich zmocnila veľká nevoľa preto, že musia bojovať na balkánskom bojišti. Z vlastnej krajiny nie sú vstave vytisknúť Nemca, ale Srbovi museli ísť pomáhať. Lebo tak to žiadaly záujmy Angličanov.

Sebeckosť, ziskuchtivosť, namyslenosť a hrabivosť Angličanov bola hlavne na príčine, že terazšia krvavá vojna vypukla. Oni vohnali svojich spojencov do krvavého boja a vykorisťovali ich sily nakoľko len mohli. Hlavné bolo obrániť záujmy Angličanov. Ich spojenci musia prísť k tomuto presvedčeniu, alebo už aj azda priehádzajú.

Výkaz o škodách dedín na Horniakoch.

Cieľom znovapostavenia Rusmi spustošených obcí na Horniakoch, utvorený Krajský výbor teraz vydal výkaz o škodách, ktoré obce stolíc šarišskej, zemplén-

skej, ungskej a marmarošskej následkom vtrhnutia Rusov utrpely. Dáta smutnej štatistiky sú nasledovné:

V stolici zemplénskej celkom bolo spustošené šesť osobite stojacich domov, 55 takých domov, ku ktorým boli pristavené maštale, 1155 takých domov, ku ktorým boli pristavené maštale i stodoly, 195 osobite stojacich bočných stavaní, 7 škôl, 1 kostol a 18 inakších verejných budov, spolu 1434 stavaní; väčmi bolo porúchané 1840 domov, 718 bočných stavaní, 70 škôl, 26 kostolov a 16 inakších budov, spolu 2680 stavaní.

V stolici ungskej bolo spustošené 79 domov, jedna modlitebnica, spolu 80 stavaní.

V stolici šarišskej celkom bolo spustošené 218 osobite stojacich domov, 513 takých domov, ku ktorým boli pristavené maštale, 580 takých domov, ku ktorým boli pristavené maštale i stodoly, 575 osobite stojacich bočných stavaní, 3 školy, 5 kostolov a 3 inakšie verejné budovy, spolu 1899 stavaní; väčmi bolo porúchané 1499 domov, 1318 bočných stavaní, 30 škôl, 31 kostolov a 19 inakších verejných budov, spolu 2908 stavaní.

V stolici marmarošskej bolo spustošené 91 domov, 3 modlitebnice a 1 škola, spolu 95 stavaní.

V stoliciach ungskej a marmarošskej škodu ešte len teraz ustáľujú podrobnejšie.

Listy narukovaných Spišských Magurčanov z bojišta.

Hafčanský mládenec Jozef Jurkovski, ktorý je pridelený ku táboorským žandárom, v svojej 5. novembra datovanej karotke píše svojmu richvaldskému duchovnému:

Píšem vám kartku z bojišta. Nám do toho času bars dobre, bo my sme smelí chlapi a smelo sa trimame a Rusa sa nebojime a smelo budeme bojovať za našu drahú vlasť uhorskú, aby sme mohli zvíťaziť. A každý deň sa pomodlím ku preblahoslavenej Panne Marii uhorskej: Slatká, dobrá Matko nebeská pomôž mi, aby sme mohli zvíťaziť jak mladí bojovníci! A tak píše jeden hafčanský bojovník z bojišta Jozef Jurkovski z Hafky mojému pánu veľkomožnému richvaldskému. A bars šumne ďakujem, ze mi takú krásnu a peknú knižočku (List bojovníkovi na bojišti) ráčili poslať a bars som sa uradoval, keď som ju lapil čítať. A píše mi viac razy. A som všetko vyrozumel z toho listu, čo mi písali na bojište. A s Bohom sa majte, aby nám Pán Boh dopomohli, aj Panna Maria svätého Ruženca, aj všetci svätí vojaci Amen.

Hafčanský gazda Ondrej Ofčarik, rezervný pešiak 67. spoločného pluku, ktorý už dva razy bol ranený, v svojej 18. novembra datovanej karotke píše svojmu richvaldskému duchovnému:

Vysokovážený a ctený pán farár! Kartku písanú 10-ého dostal som 16-ého, knižku modliacu som dostal 10. novembra. Velmi krásne ďakujem za lásku vernú a

prosím nezapomnúť na mňa ani naďalej s listami. Velmi som kontentný s listami, bo predsa sa doznám, čo je nového v kraju. Ja som ďaleko v ruskom kraju. Jak vo dne tak v noci sme v ohni, vše nepriateľ angrifí robí na nás, ale veľkými ztratami sa cofne nazad, bo sme dobre zadekuvaní, že nemože prelomiť na žiadnom fronte švarmliniu. S Bohom sa majú. Ostávam verný naďalej krajan.

CHYRNIK.

Jeho eminencia kardinál knieža-primas Uhorska, arcibiskup ostrihomský dr. Ján Csernoch, minulého týždňa z hlavného mesta vrátil sa do Ostrihomy, kde 1. decembra osobne pochoval veľprepošta slávnej arcikapituly ostrihomskej praeláta Franca *Blümelhubera*.

Z biskupstva spišského. Jeho excellencia osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy ustanovil, aby na vianočné dary vojakov zariadená bola kostolná sbierka a okrem toho ešte aj medzi škol. detmi. — Diecesánsky úrad, spolku katolickej tlače poslal 549 korún ako prvú časťku tlačonedeľnej sbierky, zariadenej v kostoloch diecese. Levošská tlačonedeľná sbierka obnášala 35 korún. — Spišsko-belanský farár Alexander Begala 29. novembra zomrel v 76. roku svojho života a v 53. roku svojho kňazstva. Narodil sa v Šavníku. Kaplánom bol v Hrabušiciach, v Ružomberku, v Kluknave, v Žegrej a v Starej Lubovni. Za 21 rokov bol farárom v Nedeci, školdozorcom a dekanom okresu nedeckého a od roku 1894. farárom v Spišskej Belej.

Rožňavský biskup a rožňavskí kanonici za karpátske obce. Z Rožňavy oznamujú: Na znova-vystavenie hornov. dieckych obcí, spustošených skrze Rusov, osvietený pán biskup Ludvik Balás obetoval 500 korún, kanonici: Štefan Podraczky, veľprepošt, Emil Schelleng a Jozef Horváth po 100 korunách; dr. Martin Göbl, Štefan Dittel a dr. Anton Fábíán po 50 korún.

Deti pre vojakov. Ako nám z Batizfalvy oznamujú, tamojšie školské deti aby bojujúcim vojakom radosť spôsobily, na vianočnú sbierku svoje usparené koruny usilovne poskladaly. Najhorlivejšie byly: Ján Arendácsik, Franc Fábíán, Michal Piszár, Anna Durdják, Kristina Dzsadon, Vilma Griglyák, Katarina Kaczvinszky, Anna Liptay, Margit Schwarz, Mariska Vasko.

Rožňavský biskup za válečné siroty. Osv. pán biskup Ludvik Balás v 19. obež. liste vyzýva svojich kňazov, aby podporovali základinu «Vojsko napomáhajúceho úradu», utvorenú k spomoženiu vojenských vdov a sirot.

Gymnaziálni professori vo vojne. Zpomedzi 2251 gymnaziálnych profesorov narukovalo 724, vyznačenie dostalo 56, hrdinskou smrťou zomrelo 63, ranených bolo 69 a v zajatí nachádza sa 60 profesorov.

Cirkevné sbierky pre zmrzačených vojakov. V kostoloch hajdudorogskej grécko-katolickej diecésy sbierka pre zmrzačených vojakov priniesla 7000 korún.

Trnavský arcibiskupský námestník Pavel Jedlica na tretiu uhorskú válečnú požičku značil 15.000 korún; na válečné ciele Katolickeho Karitáasu obetoval 200 korún a na vystavné ciele uhorských Saléziánov 300 korún.

Udržovateľom katolíckych škôl do pozornosti. Haligovský (Spiš) obecný výbor uzavrel, aby vystavné útraty tamojšej novej r.-katol. školy, obnášajúce 16.400 korún, znášali dľa majetku svojeho všetci obyvatelia bez rozdielu náboženstva. Stolica na appelláciu židov odoprela potvrdenie toho uzavretia. Haligovská rímsko-katolícka školská stolica appellovala k ministrovi vnútra, ktorý v usrození s ministrom výučby v platnosť pozdvihol uzavretie obecného výboru. Platíť musia teda i židia.

Načo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Jeho eminencia kardinál knieža-primas dr. Ján Csernoch daroval spolku Sv. Štefana válečnú štátnu obligáciu v cene 10.000 korún. — Dr. Remig Békefi, opát v Zircu, obetoval na válečný sirotinec «Ottokár» 2000 korún, aradský dom Minoritov 500 a dr. Ákos Mihályfi, cistercita professor budapešfanskej university, 100 korún. — Jágerský arcibiskup Ludvik Szmrecsányi dal na podporu katolickej tlače 1200 kor., Emil Bösz, farár v Jobbágyi 100 kor., uhorskí bohoslovci v Innsbrucku tiež 100 kor. a z pozostalosti nebohého prešporského prepošt-kanonika Jozefa Ferenczyho dostalo sa na ten cieľ 2120 korún. — Artur Ambrus, farár v Törökbecse, obetoval pre vdovy a siroty vojakov 304 a pre zmrzačených vojakov tiež 304 koruny. — Vesprímska kapitula dala na ciele bulharského Červeného Kríža 200 korún. — Emil Bösz, farár v Jobbágyi, dal na znovavystavenie hornov. dieckych obcí 100 korún. — Ján Szendelbach, administrátor v obci Csantavér, obetoval pre zmrzačených vojakov 110 a pre vdovy a siroty vojakov tiež 110 korún.

Vojenské povýšenie mimo radu. Jeho veličenstvo kráľ na uznanie zvlášte zásluhoplých služieb a hrdinského chovania sa pred nepriateľom spišského rodáka, majóra Aladára Bugscha, brata notára felkanského, mimo radu vymenoval za podplukovníka v 20. honv. pešom pluku. Povýšený bol už raz ranený a na uznanie svojich výtečných služieb vyznačený bol s rádom železnej koruny III. triedy s válečnou ozdobou a s vojenským záslužným krížom III. triedy s válečnou ozdobou. Jeho brat Árpád Bugsch, notár felkanský, je ako rezervný nadporučík tiež na bojišti. Tretí brat Alexander Bugsch, veľkostatkár hunsdorfský, v Košiciach koná vojenskú službu.

Válečné dobročinné milodary. Pani Ludmila Zmeskál z oravského Leština obetovala na válečné ciele Katolickeho Karitáasu 400 kor., gajársky farár Ján Trubinyi a jeho veriaci obetovali na ciele bulharského Červeného Kríža 270 kor., seredskí katolícki veriaci dali na vianočné dary vojakov 210 kor., Etelka Obrinčák, učiteľka v oravskom Zakamene, sobsierala na znovavystavenie spustošených hornov. dieckych obcí 120 kor., spišsko-belanskí katolícki veriaci dali na vianočné dobro-

činné ciele 32 kor., spišsko-starovesský farár Ladislav Herbszt poslal Katolíckemu Karitátu 25 kor., spišskorichvaldský rim. kat. učiteľ Jozef Oravec obetoval na válečné dobročinné ciele 15 kor. a Jozef Krssák, profesor náboženstva v levočskej reálke, 12 korún. — Kéžmarskej nemocnici Červeného Kríža darovala obec Rokusy 44 metrických centov zemiakov a plukovník Samuel Weber poslal z Košíc 50 korún.

Naukobež analfabetov v Prešove. Z Prešova oznamujú: Pre vojakov nevediacich čítať a písať, otvoril sa naukobež v Prešove, ktorý vedú prešovskí profesori a učители. Doteraz dalo sa zapísať 96 vojakov.

Nové ústavy pre liečenie invalidných vojakov. Krajinský úrad pre záležitosti invalidných vojakov 1. decembra prevzal sanatoria v Baňskej Bystrici a v Ružomberku v ktorých umiestnia výlučne takých invalidných vojakov, ktorí potrebujú zvláštne liečenie. Baňsko-bystrické sanatorium je najväčším sanatoriom v celej krajine a zariadené je pre 2400 vojakov, ktorí sú chorí na pľúca. Ružomerské sanatorium zariadené je pre 1800 takých vojakov, ktorí sú chorí na srdce alebo na žalúdok. Baňsko-bastrické sanatorium povedie hlavný župan stolice zvolenskej barón Ludvík Kürthy a ružomerské hlavný župaň stolice liptovskej dr. Árpád Kiszely. Úrad pre záležitosti invalidov sa postaral, aby sa naši chorí vojaci dostali do rúk vynikajúcich lekárov-špecialistov. Týmto cieľom úrad požiadal ministrov vojny a honvédstva, aby asistentov klinik — ktorí narukovali k vojenskej službe a ktorí liečia vnútorné choroby — uraľaurovali, vlastne aby im bolo dovolené účinkovať v ústavoch pre invalidných vojakov. V sanatoriomoch chorých podelia do oddelení, v každom oddelení bude 200 chorých a každé oddelenie bude mať osobitného lekára-špecialistu. Najbližšie otvorí aj tatranské sanatorium, ktoré je zariadené asi pre 500 na pľúca chorých vojakov.

Pohrab našich vojakov vo Švédsku. Vo švédskom pohraničnom meste Tornea 18. novembra za veľkej sústrasti obyvateľov pochovali ôsmich nemeckých,

rakúskych a uhorských invalidných vojakov, ktorých zo Sibíra viezli domov a na ceste zomreli. Rakvy našich hrdinov za zvukov smútočného pochodu švédski vojaci zanesli z kaplny cintorína ku hrobu. Každá rakev bola ozdobená vencom z čečiny s týmto nápisom: «Cudzinec, ľahko odpočívaj v švédskej zemi!» Pred pohrabným sprievodom kráčal farár, pri hrobe prepoš povedal dojímavú kazeň, po ktorej všetkých osem mrtvol spustili do spoločného hrobu, na ktorý vytýčili švédsku, nemeckú, rakúsku a uhorskú zástavu. Švédska čestná stráž dala salvu a s tým sa pohrab skončil. Z Trelleborgu telegrafujú, že jeden uhorský vojak poslednej dopravy invalidov z Ruska tiež zomrel a tohto nášho hrdinu tiež za veľkej slávnosti a účasti pochovali v Trelleborgu.

Diecesánske sriadenie poistenia proti ohňu v košickej diecesi. Osvietený pán biskup košický dr. Augustin Fischer-Colbrie založil diecesánsky ústav poisťujúci proti ohňu v záujme cirkevných budovisk. Tento ústav 1. januára začne svoje účinkovanie. Osvietený pán biskup nariadil, aby sa všetky diecesánske budoviská, teda: kostoly, farské bývania a školské staviská bez výnimky poistili proti ohňu u ústavu diecesánskom. Poistenie rozprestiera sa i na zvony, oltáre a ostatné kostolné zariadenie, vylúči ale vnútorné zariadenia farských stavisk ako aj plodiny. Poplatok ustálil osvietený pán biskup v 60 halieroch po každých 100 korunách. Doterajšie u iných poisťujúcich spoločnostiach proti ohňu konané poistenia majú farári 15 dňami pred vypršaním ostatnej kvitancie vypovedať. Také ustanovizne kvitnú už v ostrihomskej a prešovskej diecesi.

Lesní hájníci vo vojne. Zpomedzi lesných hájnikov uhorskeho erárskeho lesníctva narukovalo k vojenskej službe 395. Vyznačenie dostalo 16, vojenského povýšenia účastným sa stalo 47, raneno bolo 107, hrdinskou smrťou zomrelo 17, do válečného zajatia dostalo sa 52, onemocnelo 67 a ztratilo sa 14.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštan!»

**Oznamy prijíma
administracia**

„Kreštan“

**BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.**

Po mnohom vyberaní konečne pošastilo sa nám vynález zvláštnej dobrotý ručný stroj ku šrotovaniu. Odpredali sme preto všetky nami posiaľ ohlasované ručné šrotovníky a prítomne už len tu ohlásené

Bazilika ručné šrotovníky

odpredávame ďalej.

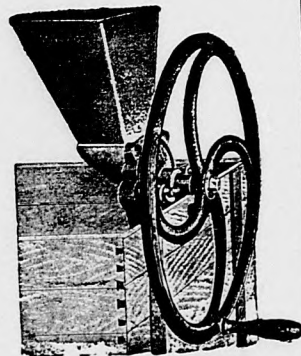
Bazilika domáci stroj ku šrotovaniu v dobrej a presnej práci prevyšuje všetky jestvujúce ručné šrotovníky. Možno nim šrotovať kukuricu, jačmeň, ovos, žito, raž a iné suché zrno. Veľkou výhodou tohoto stroja je, že na ňom aj polovičatú múku mlieč možno. Celý šrotovník váži 15 kg. Cez hodinu šrotuje 2-25 kilogr. Cena 28 korún s poštovou dobierkou po pošte. Zaobalenie zdarma.

K dostaniu u

JOZEF MAROSI a SYNA

veľkého obchodného domu kôš a železného tovaru

ESZTERGOM 15.

Pýtajte si

zdarma a franko môj hlavný ceník opatrený so 4000 vyobrazeniami hodín, zlatého a strieborného tovaru, hudobných nástrojov taktier tovaru z ocele a kože, ako aj rôznych toaletných a iných v domácnosti potrebných článkov, zbrane atď.

Prvá dielňa hodín

Ján Konrad

c. a k. dvorný zásielca
Brüx číslo 717. (Čechy.)
Nicklové-Roskopf hodinky
K 3.90; 4.20; 5.—
Strieborné hodinky K 8.40.
Nicklový budíček K 2.90.
Budíček s duplovaným zvonkom K 4.—

Zasielanie s poštovou dobierkou. Žiadne riziko. Zámena povolená alebo návrat penazí.